

5.5.3. Osobnostní a sociální výchova pro 1. a 2. stupeň

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení ve vyučovacím procesu

Vyučovací předmět Osobnostní a sociální výchova se vyučuje jako samostatný předmět od prvního do devátého ročníku, přičemž je zajištěna plynulá návaznost prvního a druhého stupně.

Časová dotace v 1. – 9. ročníku je 1 vyučovací hodina týdně.

Specifikem vyučovacího předmětu Osobnostní a sociální výchovy je, že se učivem stává sám žák, stává se jím konkrétní žákovská skupina a stávají se jím více či méně běžné situace každodenního života. Jejím smyslem je pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i k dalším lidem a světu.

Tematické okruhy osobnostní a sociální výchovy jsou členěny do tří částí, které jsou zaměřeny na osobnostní, sociální a mravní rozvoj. Pro jejich realizaci je užitečné zařazovat do výuky ta témata, která reflektují aktuální potřeby žáků, popřípadě vycházejí ze vzájemné domluvy s nimi. Všechna uvedená témata se uskutečňují prakticky, prostřednictvím vhodných her, cvičení, modelových situací a příslušných diskusí.

Hlavním cílem OSV je rozvíjet praktické životní dovednosti žáků. Zkušenosti z praxe ukazují, že žáci přijímají osobnostní a sociální výchovu od učitele pouze za jistých podmínek. Metodické principy, které jsou pro realizaci předmětu nezbytné lze rozdělit do čtyř částí:

Osobnostní a sociální výchova se daří, když je:

- **Praktická**
Dovednosti si žáci nejlépe osvojují tím, že porozumí jejich smyslu, zkouší si je a opakovaně procvičují v reálných nebo modelových situacích. V OSV se žáci učí přímým tréninkem dovedností.
- **Propojená se životem žáků**
Pokud si žáci mají odnést z hodin OSV maximum, je třeba jim neustále vytvářet příležitost vztahovat si probíraná témata k vlastní osobnosti, k vlastní zkušenosti a k vlastním potřebám. Žákům proto umožňujeme pojmenovat si smysl a užitečnost rozvíjených dovedností pro svůj život (Kdy to použiji? K čemu mi to bude?) A to se netýká jen jednotlivých žáků, ale i celé třídy i s jejími aktuálními potřebami. V OSV se žáci neučí o „lidech obecně“, ale o sobě, o spolužácích a mezilidských vztazích ve třídě.
- **Provázející**
Úkolem učitele v OSV je vytvářet bezpečný prostor pro otevřenou komunikaci, experimentování s chováním, kvalitní reflexi a samostatné rozhodování žáků. Učitel při aplikaci postupů OSV dbá na to, aby nevstupoval do role „odborníka“ na to, co je pro žáky „dobré“ a „správné“, nebo „znalce“ nejlepšího možného řešení daného problému či situace („Takhle nemůžeš mluvit, musíš říci:“). OSV by pak nebyla provázející (průvodce ukazuje celou krajinu, nabízí široké výhledy), ale direktivní, mentorující (mentor předkládá jen to, co považuje za obecně vhodné a nutné stylem „Tohle musíte znát, takhle to vidět, toto dělat.“)
Vhodné a užitečné formy chování objevují a formulují sami žáci na základě přímých osobních zkušeností. Jedině tak je možné dosáhnout toho, že žáci budou získané dovednosti používat samostatně a dobrovolně i mimo školu v běžném životě, a nikoli pouze pod naším dohledem.

Provázející přístup by ale neměl bránit například dodržování základních pravidel chování a spolupráce ve skupině. Umět pracovat s pravidly ve skupině je náročné umění a je součástí provázejícího přístupu. Provázející přístup nevyklučuje ojedinělé direktivní intervence učitele. Zvláště v krizových situacích. Po takovém zásahu ale může překvapivě brzy následovat komunikace, která žákům dává prostor pro sebereflexi a sebeřízení.
- **Zacílená**
Osobnostní a sociální výchova je výchova ve škole, tj. záměrná činnost učitelů, která směřuje k přesným a konkrétním výchovným cílům.

Cílem osobnostní a sociální výchovy je:

1. oblast vědomostí, dovedností a schopností

- vést k porozumění sobě samému a druhým
- pomáhat k zvládnutí vlastního chování
- přispívat k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni
- rozvíjet základní dovednosti dobré komunikace a k tomu příslušné vědomosti

- utvářet a rozvíjet základní dovednosti pro spolupráci
- získat základní sociální dovednosti pro řešení složitých situací (např. konfliktů)
- formulovat studijní dovednosti
- podporovat dovednosti a přinášet vědomosti týkající se duševní hygieny

2. oblast postojů a hodnot:

- pomáhat k utváření pozitivního (nezraňujícího) postoje k sobě samému a k druhým
- vést k uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci
- vést k uvědomování si hodnoty různosti lidí, názorů, přístupů k řešení problémů
- přispívat k uvědomování mravních rozměrů různých způsobů lidského chování
- napomáhat primární prevenci sociálně patologických jevů a škodlivých způsobů chování

Vzdělávací oblast: Průřezové téma

Vyučovací předmět: Osobnostní a sociální výchova

Ročník 1.

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Možné ověření výstupů
<p>Uvědomuje si důležitost pozdravu a význam zrakového kontaktu, úsměvu, podání ruky Používá vhodné formy pozdravu</p> <p>Uvědomuje si vlastní jedinečnost a sounáležitost se skupinou Vnímá důležitost pravidel v životě člověka</p> <p>Dodržuje jednoduchá komunikační pravidla ve třídě</p> <p>Vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy) Uvědomuje si hodnotu rodiny, rodičovské lásky a své pozice v ní</p> <p>Uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání Uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí</p>	<p>Seznámení: vhodná forma pozdravu, oslovení křestním jménem, prosba, omluva, poděkování, sezení v kruhu;</p> <p>Pravidla Pracovní – organizace pracovní plochy, pohybu po třídě, zvládnutí starosti o své věci; Společenská – základy vzájemného slušného chování, pravda a lež, neskákat si do řeči;</p> <p>Sociální chování Kamarádství, jeho význam a důležitost, vlastnosti dobrého kamaráda, Význam vyjadřování zájmu o druhého pro mezilidské vztahy Práce na společném úkolu</p> <p>Rodina, obec a stát Mé jméno, oslava narozenin a svátku; Místo, kde žiji, významné dny;</p> <p>Bezpečná cesta do školy Pravidla chodce, bezpečný odchod z domova Učastníci silničního provozu Pojmy v silničním provozu</p> <p>Ochrana člověka za mimořádných událostí Požární poplach, opuštění budovy, důležitá telefonní čísla – přivolání pomoci, živelné pohromy (povodeň), nebezpečí spojená s riziky běžného života;</p> <p>Výchova ke zdraví Základní hygienické návyky Bezpečnost při styku s cizími osobami Rozlišování bezpečných a nebezpečných míst pro hru Ošetření drobného úrazu</p>	<p>Prvouka</p>	

Vzdělávací oblast: Průřezové téma

Vyučovací předmět: Osobnostní a sociální výchova

Ročník: 2.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
<p>Dodržuje pravidla nejen ve třídě, ale i v jiných skupinách Vnímá svá základní práva a povinnosti Přijme oprávněnou sankci</p> <p>Rozlišuje vhodné či nevhodné a hrubé výrazy. Aktivně používá vhodné výrazy ve verbální i neverbální komunikaci. Doržuje pravidla komunikace.</p> <p>Projevuje pozornost, laskavost a uznání vůči druhým Pozitivně hodnotí druhé</p> <p>Projevuje dovednost podělit se a obdarovat</p> <p>Rozvíjí tvořivé myšlení</p> <p>Rozeznává vybrané značky pro chodce Reaguje v roli chodce na ostatní účastníky SP</p>	<p>Třída jako společenství Význam třídy v životě žáka Význam pravidel a jejich dodržování Odměny a tresty Základní práva a povinnosti</p> <p>Komunikace Vnímavost k právu druhého být vyslechnutý – naslouchání Vhodné a nevhodné způsoby kladení otázek Prvky neverbální komunikace v kolektivu Vztahy mezi cestujícími v autě, v hromadných prostředcích</p> <p>Zdravé sebepojetí a sebeúcta Moje silné a slabé stránky Já a lidé v mém okolí – odlišnosti a podobnosti Poznávání pozitivních vlastností lidí ve třídě a v rodině Projevování pozornosti, laskavosti a uznání</p> <p>Sociální chování Dělení se a jeho význam pro vztahy Darování a jeho význam pro vztahy Vymýšlení dárku pro druhé</p> <p>Tvořivost Nácvik tvořivosti při společném plnění úkolu Rozvíjení představivosti a obrazotvornosti Poslouchej, dívej se, přemýšlej (vnímání všemi smysly a chápání souvislostí) např. dopravní výchova;</p> <p>Bezpečná cesta do školy Pravidla chodce, bezpečný odchod z domova Nebezpečí úrazu v závislosti na ročních obdobích (např. mlha, náledí, sněh na střeších, šero) Značky (Stezka pro chodce, Zákaz vstupu, Chodník uzavřen) Na silnici (základní pravidla chůze po silnici, reflexní</p>	<p>MKV – vnímá a respektuje odlišnosti a podobnosti</p> <p>VV a PV – tvorba dárku</p> <p>VV – kreativita a fantazie, asociace</p>	

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
<p>Zná důležitá telefonní čísla Uvědomuje si, co dělat při evakuaci</p> <p>Seznámí se s některými významnými dny a místy kraje</p> <p>Uvědomuje si rizika a nebezpečí Rozlišuje a používá bezpečná místa pro hru</p>	<p>doplňky) Pravidla přecházení silnice Cesta dopravními prostředky (základní pravidla cestování, nástup a výstup, chování za jízdy)</p> <p>Ochrana za mimořádných okolností Požáry – evakuace, varovné signály Evakuační zavazadlo Důležitá telefonní čísla</p> <p>Rodina, obec a stát Místo, kde žijeme Významné dny a místa</p> <p>Výchova ke zdraví Kde si hrát (vhodná a nevhodná místa ke hře) Na čem se ještě jezdí (in-line brusle, skateboard, koloběžka; ochrana - přilba a chrániče)</p>	<p>Prvouka – místo, kde žijí</p>	

Vzdělávací oblast: Průřezové téma

Vyučovací předmět: Osobnostní a sociální výchova

Ročník: 3.

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Možné ověření výstupů
<p>Rozvíjí schopnost naslouchat druhým</p> <p>Rozvíjí tvořivost v oblasti mezilidských vztahu Rozvíjí své speciální schopnost související s tvořivostí</p> <p>Vyjadřuje základní city v určitých situacích Poznává základní city Vyjadřuje pozitivní city Omezuje používání urážek vůči druhým</p> <p>Dokáže chápat situaci a chování druhých</p> <p>Rozeznává nevhodné chování a učí se vyhledat pomoc</p> <p>Rozeznává vybrané značky V modelových situacích a při akcích školy uplatňuje bezpečné chování v dopravních prostředcích a na zastávkách</p>	<p>Třída jako společenství Důležitost naslouchání, především v rodině a ve škole Důsledky nepozornosti při naslouchání Výhody naslouchání Doplnění pravidel třídy</p> <p>Tvořivost Význam tvořivosti v mezilidských vztazích Způsoby realizace tvořivosti v mezilidských vztazích – v rodině, kolektivu</p> <p>Komunikace Uvědomění si vlastních citů a pocitů – jejich pojmenování Vyjádření základních citů Eliminace vzájemného urážení se Sdělování a sdílení radosti</p> <p>Zdravé sebepojetí a sebeúcta Empatie – vnímavost k situaci druhých Pochopení situace prostřednictvím vlastních zkušeností a zážitků Vzájemné pochopení v kolektivu, mezi členy rodiny</p> <p>Sociální chování Základy dobrého kamarádství Šikana Práce na společném úkolu</p> <p>Cesta dopravními prostředky Druhy dopravních prostředků a jejich specifika Pravidla chování na zastávce Pravidla chování na parkovišti Nástup a výstup; odpovídající místo k sezení; pravidla chování mezi cestujícími v autě; zádržné systémy –</p>	<p>Dramatická a literární výchova</p> <p>Např. ČJ, Prvouka, M;</p>	

Výstupy	Učivo	Mezipředmětové vztahy, průřezová témata	Možné ověření výstupů
<p>Využívá osvojená pravidla chování na stezkách pro chodce, v obytné zóně</p> <p>Chápe důležitost střídání práce a odpočinku Prakticky uplatňuje zásady osobní hygieny Seznamuje se zásadami zdravé výživy</p> <p>Dokáže ošetřit drobná poranění Zná některá důležitá telefonní čísla Zná zásady první pomoci</p>	<p>autosedačky a poutání Přecházení mezi zaparkovanými vozy Přecházení po přechodu s jízdním kolem Dopravní značky Obytná zóna a její pravidla</p> <p>Výchova ke zdraví Denní režim Výživa a zdraví - jídelníček Osobní hygiena</p> <p>Ochrana člověka za mimořádných událostí První pomoc Linka bezpečí, dětské krizové centrum Chování při styku s cizím člověkem</p>		

Vzdělávací oblast: Průřezové téma

Vyučovací předmět: Osobnostní a sociální výchova

Ročník: 4.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
<p>Dokáže vyjádřit pochvalu a přijmout ji Vhodně vyjadřuje odušnění druhým Dokáže se s druhými usmířit Vhodně se chová k handicapovaným</p> <p>Vnímá základní prvky neverbální komunikace u sebe a u druhých</p> <p>Sociálně přijatelným způsobem usměrňuje své city</p> <p>ČJS-5-2-01 vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)</p> <p>ČJS-5-3-05 objasní historické důvody pro zařazení státních svátků a významných dnů</p> <p>Rozpozná riziková chování Rozpozná závažnost poranění a v případě potřeby umí přivolat pomoc</p> <p>Je seznámen s únikovými východy v budově školy Je poučen o hygienických zásadách při</p>	<p>Třída jako společenství Pochvala – formy vyjádření, význam, účinnost Správná reakce na pochvalu Odušnění – formy vyjádření, význam a umění odpouštět Usmíření Handicapovaní lidé</p> <p>Komunikace Neverbální komunikace – gesta a mimika, zrakový kontakt Podání ruky</p> <p>Sociální chování Usměrňování základních citů Hněv a jeho zvládnutí Smutek, soucit a obavy, jejich usměrňování</p> <p>Rodina a společnost Já a moje vzory Vzory v rodině Přitažlivost vzorů Významné dny</p> <p>Výchova ke zdraví Drogová problematika – kouření, alkohol, zneužívání léků Chování při vážných úrazech Význam sportu pro zdraví Pitný režim</p> <p>Ochrana člověka za mimořádných událostí Evakuace - únikové východy Hygienické zásady a ochrana při infekčních onemocněních</p>	<p>VDS MV</p> <p>Vlastivěda</p>	

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
<p>infekčních onemocněních</p> <p>Popíše výbavu cyklisty a jízdního kola k bezpečné jízdě Zná způsob a pravidla bezpečné jízdy na jízdním kole</p>	<p>Jízda na kole Výbava jízdního kola a cyklisty Způsob jízdy na jízdním kole Cyklista na silnici – pravidla silničního provozu</p>		

Vzdělávací oblast: Průřezové téma

Vyučovací předmět: Osobnostní a sociální výchova

Ročník: 5.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
<p>Zvládá vést dialog s druhými v rovnocenné i podřízené pozici</p> <p>Rozliší vhodnost nabídky</p> <p>Asertivně reaguje na nevhodné nabídky</p> <p>Zvládá techniku odmítání</p> <p>ČJS-5-2-03 rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy.</p> <p>Respektuje a povzbuzuje druhé</p> <p>Projevuje zájem o spolužáky a vrstevníky</p> <p>Dokáže být druhým prospěšný</p> <p>Uvědomuje si své schopnosti a silné stránky</p> <p>Utváří své pozitivní sebehodnocení</p> <p>Prohlubuje sebestříjetí</p> <p>ČJS-5-2-02 rozlišuje základní rozdíly mezi lidmi, obhájí a odůvodní své názory, připustí svůj omyl a dohodne se na společném postupu řešení</p> <p>Rozvíjí své sebeovládání</p> <p>Utváří své cíle</p> <p>Iniciativně vstupuje do vztahů s druhými</p> <p>Uvědomuje si své neúspěchy a vyvozuje z nich poučení</p> <p>Smysluplně využívá svůj volný čas</p>	<p>Komunikace</p> <p>Význam, zásady a nácvik dialogu (rodič, učitel, vrstevník)</p> <p>Základy a význam asertivity</p> <p>Rozlišování mezi nabídkami druhých</p> <p>Schopnost odmítnutí nabídky k podvodu, krádeži, pomlouvání, k užívání návykových látek a sexuálnímu zneužívání</p> <p>Technika odmítání</p> <p>Sociální chování</p> <p>Respektování a povzbuzení druhých</p> <p>Zodpovědnost za svá rozhodnutí</p> <p>Zájem o spolužáky a vrstevníky</p> <p>Přijetí vlastních závazků a povinností vůči druhým</p> <p>Zdravé sebezpojetí a sebeúcta</p> <p>Význam a vnímání úspěchu</p> <p>Sebehodnocení</p> <p>Sebestříjetí</p> <p>Podpora sebeoceňování</p> <p>Způsoby vhodné a nevhodné sebereprezentace</p> <p>Význam komunikace při sebereprezentaci</p> <p>Sebeovládání</p> <p>Cílevědomost a překonávání překážek při dosahování cílů</p> <p>Tvořivost</p> <p>Zásady, výhody a rizika iniciativnosti</p> <p>Hledání možností, jak vycházet s druhými (rodina, třída, vrstevník)</p> <p>Iniciativa nepřijíatá jinými</p> <p>Neúspěch</p> <p>Smysluplné využití volného času</p> <p>Dopravní výchova</p> <p>Shrnutí pravidel bezpečného pohybu na silnici i chodníku</p>	<p>VDO</p> <p>MKV</p> <p>Čj, VI., Př.</p>	

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
<p>ČJS-5-5-04 uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události, vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista</p> <p>Dodržuje zásady bezpečného chování Poskytne předlékařskou pomoc Uvědomuje si rizika v souvislosti s provozem některých spotřebičů</p>	<p>Pravidla pohybu a jízdy za snížené viditelnosti a zhoršených podmínek Pravidla pro bezpečné překonávání křižovatky Ochrana člověka za mimořádných situací Zásady bezpečného chování v době volna a cestování Ohrožování svého zdraví a zdraví spolužáků Rizika v souvislosti s provozem elektrických a plynových spotřebičů Předlékařská 1. pomoc - ošetření závažnějších úrazů (tlakový obvaz)</p>		

Vzdělávací oblast: Průřezové téma

Vyučovací předmět: Osobnostní a sociální výchova

Ročník: 6.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
<p>VZ-9-1-02 vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví</p> <p>Otevřeně a citlivě komunikuje Uvědomuje si příčiny komunikačních chyb Zvládá odstraňovat komunikační překážky a bariéry Rozvíjí schopnost naslouchat druhým</p> <p>Uvědomuje si potřebu tvořivě řešit problém Spolupracuje s druhými, zpracovává zkušenosti a vyvozuje z nich závěry</p> <p>VZ-9-1-14 vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi</p> <p>VZ-9-1-01 respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě Uplatňuje pravidla ve hře Reflektuje vztahy mezi děvčaty a chlapci</p> <p>VZ-9-1-04 posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje</p>	<p>Rodina, ve které žijí Hodnota rodiny Role v rodině Práva a povinnosti v rodině Komunikace v rodině, kritičnost vůči rodinným příslušníkům Zlepšení atmosféry v rodině Úcta k členům rodiny Uplatnění sociálních dovedností v rodině</p> <p>Komunikace Otevřené vyjadřování Komunikační chyby Komunikační překážky a bariéry Důležitost respektu a vzájemného naslouchání Hádka Eliminace hrubých výrazů ve vyjadřování</p> <p>Rozhodnost a řešení problémů Formulace problému a jeho analýza Schopnost podívat se na věc očima druhého Způsoby a postup řešení problému Spolupráce ve ztížených podmínkách Posuzování výsledků a vyvozování závěrů</p> <p>Fair play Význam a zásady soutěživosti Zdravá soutěživost Význam pravidel Asertivita a soutěže</p> <p>Dospívání Vztahy mezi děvčaty a chlapci Přátelství a láska Sexuální identita</p>	<p>Mv VDO VMEGS MKV EV</p>	

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
<p>z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví</p> <p>VZ-9-1-11 respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví</p> <p>Rozvíjí své sebevědomí, sebeoceňování a sebepřijetí Rozvíjí práci se svými chybami Pozitivně hodnotí situace a události Dokáže pozitivně přeformulovat situace a události</p> <p>VZ-9-1-03 vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví</p> <p>VZ-9-1-05 usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví</p> <p>VZ-9-1-06 vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí</p> <p>VZ-9-1-15 projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy, aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí, v případě potřeby poskytne adekvátní 1. pomoc.</p>	<p>Sebepojetí a hodnocení Rozvoj sebevědomí, sebeoceňování a sebepřijetí Silné a slabé stránky Práce s chybami Slovní vyjádření kladných stránek druhých Schopnost přeformulovat význam situace a události Hledání pozitivních stránek v situacích a událostech</p> <p>Zdravý způsob života Režim dne a trávení volného času Rizika ohrožující zdraví – šikana, návykové látky (legální), stavy ohrožující lidský život – první pomoc</p> <p>Chodec Na chodníku Chodec a cyklista na silnici Přecházení křižovatky Cesta dopravními prostředky</p>		

Vzdělávací oblast: Průřezové téma

Vyučovací předmět: Osobnostní a sociální výchova

Ročník: 7.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné výstupů ověření
<p>Rozvíjí základní komunikační dovednosti Uvědomuje si význam pravdivé komunikace Uvědomuje si nebezpečí lži pro mezilidské vztahy</p> <p>Všimá si vzorů ve svém okolí Rozlišuje pozitivní vzory Reflektuje svůj vztah k autoritě Vnímá nebezpečí nesprávné identifikace</p> <p>VZ-9-1-14 vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi Neagresivním způsobem obhájí svá práva</p> <p>Dokáže jednat ve stížených podmínkách</p> <p>VZ-9-1-15 projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy, aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí, v případě potřeby poskytne adekvátní 1. pomoc. Ovládá pravidla bezpečného a ohleduplného chování cyklisty v silničním provozu a uplatňuje je v praktických</p>	<p>Komunikace Základní komunikační dovednosti Význam pravdivé komunikace Nebezpečí polopravd a lži Čest a dobré jméno Tajemství</p> <p>Vzory Vliv vzorů na život Změny ve vzorech během lidského vývoje Nebezpečí pochybných idolů Vztah k autoritě Zdravá a nezdravá identifikace</p> <p>Asertivita Styly chování Podstata asertivity Asertivní technika a dovednosti Zdravé sebeprosazování</p> <p>Sociální chování Chování k neoblíbeným, nesympatickým lidem Rozhodování ve vypjatých situacích</p> <p>Cyklista Pravidla pro bezpečné překonání křižovatky Vztahy mezi účastníky silničního provozu Možné krizové situace (jejich řešení, důležitá spojení; oprava jízdního kola) Nejjednodušší základy poskytnutí první předlékařské pomoci</p>	<p>MKV VDO</p>	

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné výstupů ověření
<p>situacích školních akcí</p> <p>Chová se bezpečně a ohleduplně v roli cyklisty, používá správnou výbavu jízdního kola; orientuje se ve vztazích cyklisty k ostatním účastníkům silničního provozu</p>			

Vzdělávací oblast: Průřezové téma

Vyučovací předmět: Osobnostní a sociální výchova

Ročník: 8.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
<p>VZ-9-1-02 vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví</p> <p>VZ-9-1-14 vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi</p> <p>VZ-9-1-01 respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě</p> <p>VZ-9-1-04 posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví</p> <p>VZ-9-1-08 uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání</p>	<p>Sociální chování Význam a formy komplexní prosociálnosti Pomoc anonymnímu člověku Osobní angažovanost Projekty na řešení sociálních problémů</p> <p>Asertivita Typy manipulátorů Manipulační pověryzásady reakce na manipulaci Způsoby správné argumentace Přijatelný kompromis Požádání o laskavost Stížnost</p> <p>Etika Konzumní způsob života Rozvíjení ekonomických cností – šetrnost, podnikavost, skromnost Mravní hodnoty a normy Podněty pro rozvoj morálního úsudku Každodenní události a morální úsudek Morální úsudek a školní prostředí</p> <p>Zdraví a sexuální zdraví Důsledky nerozvážnosti ve vztahu muž a žena Nechtění těhotenství, nezralé rodičovství Zodpovědný vztah k sexualitě – pohlavní choroby Sexuální dospívání a reprodukční zdraví Sebeovládání a sexualita Předčasná sexuální zkušenost Promiskuita</p>		

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
<p>v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc</p> <p>VZ-9-1-12 respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování</p> <p>VZ-9-1-15 projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy, aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní 1. pomoc</p>	<p>Běžné přenosné, civilizační a jiné choroby</p> <p>Cyklista</p> <p>Role cyklisty v silničním provozu (odpovědnost cyklisty a jeho chování, vztahy cyklisty k ostatním účastníkům silničního provozu) Přestupky cyklistů a ukázka legislativy</p>		

Vzdělávací oblast: Průřezové téma

Vyučovací předmět: Osobnostní a sociální výchova

Ročník: 9.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
<p>Formuluje si cíle svého života. Reflektuje jeho smysl.</p> <p>11.1 Žák reflektuje hodnoty (osobní žebříček hodnot, hodnoty druhých lidí).</p> <p>Samostatně vyhledává, hodnotí a využívá informace důležité při rozhodování o volbě budoucího profesního zaměření, orientuje se v různých informačních zdrojích</p> <p>VZ-9-1-10 samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím</p> <p>VZ-9-1-14 vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi</p> <p>VZ-9-1-15 projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy, aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí, v případě potřeby poskytne adekvátní 1. pomoc.</p>	<p>Osobnost Smysl a cíl života Moje postoje, role a schopnosti Zodpovědný život Přemýšlíme o hodnotách</p> <p>Volba povolání – výběr vhodné školy, vyplňování přihlášek, příprava na pohovory k přijímacímu řízení Získávání informací k přijímacímu řízení</p> <p>Sociální empatie Seznámení se sociálními problémy Dopad různých sociálních problémů na člověka a jeho okolí Kompenzační a relaxační techniky Mezigenerační vztahy</p> <p>Dopravní výchova Na vlastní kůži Chodec, cyklista – projekt Poskytnutí první předlékařské pomoci – odborná přednáška s praktickou ukázkou</p>		